

Vergaderjaar 1986–1987 Nr. 142b

19819

Wijziging van de Wet op het basisonderwijs met betrekking tot de inrichting van het activiteitenplan voor zover het betreft het aantal uren onderwijs dat leerlingen in de eerste drie schooljaren ten minste moeten ontvangen en met betrekking tot de grondslag voor de berekening van het aantal leerlingen

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 13 maart 1987

Formatienormen

De leden van de fractie van de P.v.d.A. merkten met betrekking tot het voorgestelde artikel 116a op dat, gezien het niet synchroon lopen van begrotings- en schooljaren, niet het gehele schooljaar '86/'87 bij de voor '87 aanvaarde bezuinigingen kan worden betrokken en vroegen op welke wijze er mee rekening is gehouden dat de bezuinigingen pas in het begrotingsjaar 1987 effect hebben.

Wij begrijpen uit de vraag van deze leden dat er sprake is van een klein misverstand over de achtergrond van het voorstel in de WBO artikel 116a in te voegen. Reden hiervan is de noodzaak om in het kalenderjaar 1987 reeds een deel van de voorziene besparingen te bereiken. Achtergrond van het voorgestelde artikel 116a is het volgende.

De formatie voor het schooljaar 1987–1988 wordt mede bepaald op grond van het gemiddelde van de aantallen leerlingen op de teldata 16 september 1986, 16 januari 1987 en 1 april 1987. Aangezien op die teldata nog de thans geldende formatieregeling van kracht is, is voor het realiseren van de bezuiniging vanaf 1 augustus 1987 een eenmalige, technische aanvulling noodzakelijk. Deze bestaat hierin dat in het Formatiebesluit WBO (Stb. 1985, 337) wordt opgenomen dat voor de formatie voor het schooljaar 1987–1988 op de gebruikelijke wijze wordt uitgegaan van de leerlingenaantallen op de teldata in het schooljaar 1986–1987, doch dat voor de bepaling van de formatie een korting wordt toegepast van 5,3% op het aantal (gewogen) leerlingen. Aangezien de wettelijke basis voor deze eenmalige regeling in het Formatiebesluit WBO ontbreekt, is artikel 116a als aanvullend artikel in de WBO voorgesteld.

Overzicht classesplitsingsnormen

De leden van de fractie van de V.V.D. verzochten een overzicht te verschaffen van de classesplitsingsnormen dan wel formatievoorschriften die respectievelijk gegolden hebben in het lager onderwijs, het kleuteronderwijs en het basisonderwijs sedert 1985. Het door deze leden gevraagde overzicht is als bijlage bij deze nota gevoegd.

Evaluatie

De leden van de fractie van de P.v.d.A. stelden enige vragen over de evaluatie van de formatieregeling.

In de nota van toelichting op het Formatiebesluit WBO is opgenomen dat de formatieregeling zal worden geëvalueerd. Het gaat om een evaluatie in kwantitatieve én kwalitatieve zin. Onderwerp van de evaluatie zijn zowel de inhoud van de criteria voor formatietoekenning op basis van de verschillende leerlingengroepen als de toewijzingsystematiek. Het gaat daarbij om vragen als:

- is een ander toedelingscriterium te ontwikkelen, waarbij wordt uitgegaan van de werkelijke (gekwalficeerde en gekwantificeerde) achterstanden van individuele leerlingen. Achtergrond van dit evaluatieonderdeel is de bij de behandeling van de rijksbegroting voor het jaar 1985 door de Tweede Kamer aanvaarde motie-Dijkstal (Kamerstukken II, 1984–1985, 18 600, hfdst. VIII, nr. 58).
- is de in de formatieregeling gehanteerde categorieënindeling in groepen van leerlingen adequaat, komt de daaraan gekoppelde gewichtentoedeling onderwijskundig gezien overeen met de mate van achterstand en zijn binnen het aanwezige budget eventueel verbeteringen aan te brengen in de faciliteitentoedeling.
- wat zijn in de praktijk de voor- en nadelen van de in 1985 ingevoerde systematiek, welke problemen doen zich voor en hebben zich fundamentele verschuivingen voorgedaan in de mate waarin scholen formatie krijgen en in de inzet van de formatie door de scholen in vergelijking met de situatie vóór 1 augustus 1985.

De evaluatie strekt zich uit tot en met 1988. De evaluatie kan aanleiding geven tot wijziging van de formatieregeling. De beide Kamers zullen hierover worden geïnformeerd.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. leek het amendement van de heer Schutte in zijn onvoorziene effecten een gevaarlijke bron van mist in het systeem en vroegen of dit aspect van het onderhavige voorstel bij bovengenoemde evaluatie zal worden betrokken en of het zesde lid van artikel 11 ook dergelijke onduidelijkheid kan opleveren.

De leden van de fractie van de P.S.P. vroegen naar de gevolgen van het aanvaarden van het amendement-Schutte en of een schatting kan worden gegeven van het effect op de positie van de vrouwen. Ten aanzien van het amendement van de heer Schutte bij de behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer hebben wij aangegeven dat dit amendement bij ons tegengestelde overwegingen opriep. Zoals bekend is de verplichting van gelijke begin- en eindtijden in de WBO opgenomen uit emancipatorische overwegingen. Die emancipatorische overwegingen spraken ons aan. Aan de andere kant paste het amendement van de heer Schutte in het streven van het kabinet naar meer deregulering. Het was dan ook moeilijk een afweging te maken. De opvatting van de leden van de fractie van de P.v.d.A. dat het amendement van de heer Schutte een gevaarlijke bron van mist lijkt, delen wij niet. Kern is dat het hier gaat om een aangelegenheid die in deze tijd, waarin vergroting van autonomie van de schoolbesturen een belangrijk kabinetsstreven is, ter regeling kan worden overgelaten aan de betrokkenen zelf. Daarbij moet men het vertrouwen willen geven dat deze vrijheid door schoolbesturen, schoolteams en ouders op een juiste wijze en in goed overleg wordt ingevuld, mede rekening houdend met de positie van de vrouw. Wij willen daarbij ook op het volgende wijzen. Vanaf 1 augustus 1985 heeft de verplichting van gelijke begin- en eindtijden gewerkt. Indien een schoolbestuur een wijziging in de schooltijden wil aanbrengen, dan betekent dit een wijziging van het activiteitenplan van de school, waarvoor een zorgvuldige overlegprocedure geldt waarbij de medezeggenschapsraad van de school is betrokken. Wij zijn dan ook niet van mening, – dit in antwoord op de vraag van de leden van de fractie van de P.v.d.A. – dat het zesde lid van

artikel 11 WBO, dat handelt over het activiteitenplan, in dit verband onduidelijkheid kan opleveren. Om dezelfde reden is een evaluatie ons inziens prematuur.

De leden van de fractie van de V.V.D. vroegen of al een indicatie kan worden gegeven van de wijze waarop de meeste scholen van hun keuzemogelijkheden gebruik zullen maken. Hiervoor is het nog te vroeg. Aan de ene kant bereiken ons signalen dat veel schoolbesturen kiezen voor verhoging van de groepsgrootte. Aan de andere kant zijn ook voorbeelden bekend waar men in goed overleg blijkt te kiezen voor minder uren. Pas als het activiteitenplan door de scholen voor 1 augustus 1987 aan de inspectie is toegezonden, zal met zekerheid kunnen worden vastgesteld hoe de scholen de formatiebeperking hebben ingevuld. Wij zullen dit dan inventariseren.

De leden van de fractie van de P.P.R. waren zeer benieuwd op welke wijze de bevoegde gezagsorganen de door de wetgever voor hen opgeworpen problemen zouden weten te overwinnen en hoopten dat aan dat aspect in de evaluatie van de formatieregeling aandacht zal worden besteed.

Zoals in antwoord op de betreffende vraag van de leden van de fractie van de V.V.D. is aangegeven, zal de wijze waarop de scholen de formatiebeperking hebben ingevuld aan de hand van de activiteitenplannen worden geïnventariseerd.

Ontbreken van het advies van de Raad van State

De leden van de fractie van D66 vroegen of niet in strijd is gehandeld met artikel 73 van de Grondwet juncto artikel 15 van de Wet op de Raad van State, nu over dit wetsvoorstel niet het advies van de Raad van State is gevraagd. Voorts vroegen zij naar de argumenten van de bewindslieden voor een dergelijke handelwijze.

Uit het feit dat de Raad van State speciaal aandacht vroeg voor «de suggestie om een alternatief te overwegen in de vorm van vermindering van het aantal schooluren», hebben wij afgeleid dat de Raad overwoog dat deze suggestie een reële oplossing zou kunnen geven om de doelstelling van het wetsvoorstel te bereiken zonder de aan dat wetsvoorstel klevende bezwaren op te roepen.

Het is juist dat de Raad heeft aanbevolen in de memorie van toelichting aan deze suggestie aandacht te schenken, maar die aanbeveling is door ons gezien als een terughoudendheid van de Raad in die zin dat de Raad het alternatief niet wilde opdringen. Wanneer de uitwerking van de door de Raad genoemde suggestie niet zeer eenvoudig was geweest, zou dat aanleiding zijn geweest de Raad over die uitwerking advies te vragen. Nu echter, gegeven de te bereiken financiële opbrengst, de uitwerking van de suggestie een zeer eenvoudige was, is de adviesaanvraag achterwege gebleven.

Zoals de leden van de fractie van D66 terecht opmerkten, wordt op pagina 2 van het nader rapport gesproken over «het nieuwe voorstel». Echter, in datzelfde nader rapport (één alinea eerder) is sprake van «de gewijzigde opzet van de voorgestelde maatregelen».

Na ampele overweging van deze feiten zijn wij indertijd tot de conclusie gekomen dat artikel 73 van de Grondwet en artikel 15, eerste lid, van de Wet op de Raad van State ons niet noopten tot het doen van een nieuwe adviesaanvraag aan de Raad van State. Toegegeven zij dat die conclusie niet zonder aarzeling is getrokken.

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,
W. J. Deetman

De Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen,
N. J. Ginjaar-Maas

Leerlingenschaal voor de basisschool per 1 augustus 1985

Deze leerlingenschaal is een zogenaamde «gebroken» 28-schaal, waarvan de toepassing een gelijk aantal leerkrachten vraagt als de afzonderlijke 32-schalen voor LO en KO.

Basisformatie

Aantal leerlingen	Formatieplaats	Aantal leerlingen	Formatieplaats
1- 30	2.0	330-335	11.8
31- 36	2.2	336-340	12.0
37- 42	2.4	341-345	12.2
43- 49	2.6	346-351	12.4
50- 56	2.8	352-357	12.6
57- 63	3.0	358-363	12.8
64- 70	3.2	364-368	13.0
71- 77	3.4	369-373	13.2
78- 84	3.6	374-379	13.4
85- 91	3.8	380-385	13.6
92- 98	4.0	386-391	13.8
99-105	4.2	392-396	14.0
106-112	4.4	397-401	14.2
113-119	4.6	402-407	14.4
120-126	4.8	408-413	14.6
127-133	5.0	414-419	14.8
134-140	5.2	420-424	15.0
141-147	5.4	425-429	15.2
148-154	5.6	430-435	15.4
155-161	5.8	436-441	15.6
162-168	6.0	442-447	15.8
169-175	6.2	448-452	16.0
176-182	6.4	453-457	16.2
183-189	6.6	458-463	16.4
190-195	6.8	464-469	16.6
196-200	7.0	470-475	16.8
201-205	7.2	476-480	17.0
206-211	7.4	481-485	17.2
212-217	7.6	486-491	17.4
218-223	7.8	492-497	17.6
224-228	8.0	498-503	17.8
229-233	8.2	504-508	18.0
234-239	8.4	509-513	18.2
240-245	8.6	514-519	18.4
246-251	8.8	520-525	18.6
252-256	9.0	526-531	18.8
257-261	9.2	532-536	19.0
262-267	9.4	537-541	19.2
268-273	9.6	542-547	19.4
274-279	9.8	548-553	19.6
280-284	10.0	554-559	19.8
285-289	10.2	560-564	20.0
290-295	10.4	565-569	20.2
296-301	10.6	570-575	20.4
302-307	10.8	576-581	20.6
308-312	11.0	582-587	20.8
313-317	11.2	588-592	21.0
318-323	11.4	593-597	21.2
324-329	11.6	598-603	21.4

Aantal leerlingen	Formatieplaats	Aantal leerlingen	Formatieplaats
604–609	21.6	644–648	23.0
610–615	21.8	649–653	23.2
616–620	22.0	654–659	23.4
621–625	22.2	660–665	23.6
626–631	22.4	666–671	23.8
632–637	22.6	672–676	24.0
638–643	22.8	677–681	24.2

Overzicht van de leerlingenscalen (krachtens art. 28, 1e lid) van de Lager-onderwijswet 1920 van 1 januari 1921 af tot 1 augustus 1985

Formatie	ing. 1-1-21	ing. 1-1-23 tot 1-1-33	onderbroken van 1-7-24 tot 1-1-29 (Noodwet 30-6-24)	1-1-33	1-3-36	1-7-48	1-9-63	1-9-65	1-1-70	1-8-70	1-8-71	1-8-73	1-8-74	1-8-77	1-1-79	1-8-79	1-8-83
H t/m	25	32	48	34	40	30	28	26	26	26	25	25	25	23	22	22	23
H + 1 bij	26	33	49	35	41	31	29	27	27	27	26	26	26	24	23	23	24
H + 2 bij	61	73	97	76	81	76	71	66	65	64	62	62	61	59	51	51	55
H + 3 bij	91	117	145	131	131	121	111	101	98	96	94	94	91	91	85	85	89
H + 4 bij	135	161	193	186	186	176	153	140	136	133	130	130	125	125	125	121	125
H + 5 bij	180	211	241	236	236	211	195	179	174	170	166	166	156	156	156	151	159
H + 6 bij	224	261	289	286	286	256	237	218	212	207	202	202	199	187	187	181	193
H + 7 bij	269	315	337	336	336	301	279	257	250	244	238	236	232	218	218	211	225
H + 8 bij	313	370	385	386	386	346	321	296	288	281	274	270	265	249	249	241	257
H + 9 bij	358	425	433	436	436	391	363	335	326	318	310	304	298	280	280	271	289
H + 10 bij	402	480	481	486	486	436	405	374	364	355	346	338	331	311	311	301	321
H + 11 bij	447	535	529	536	536	481	447	413	402	392	382	372	364	342	342	331	353
H + 12 bij	491	590	577	586	586	526	489	452	440	429	418	406	397	373	373	361	385
	verder af- wisselend 44- en 45-schaal	verder 55-schaal	verder 48-schaal	verder 50- schaal	verder 50- schaal	verder 45- schaal	verder 42- schaal	verder 39- schaal	verder 38- schaal	verder 37- schaal	verder 36- schaal	verder 34- schaal	verder 33- schaal	verder 31- schaal	verder 31- schaal	verder 30- schaal	verder 32- schaal

Overzicht leerlingenscalen kleuteronderwijs van 1 januari 1956 tot 1 augustus 1985

Formatie	1-1-56	1-1-70	1-8-70	1-1-71	1-8-72	1-8-73	1-8-74	1-8-75	1-8-77	1-8-78	1-8-79	1-8-83
H t/m	40	39	38	37	37	36	34	33	32	31	30	32
H + 1 bij	41	40	39	38	38	37	35	34	33	32	31	33
H + 2 bij	81	79	77	76	75	73	69	67	65	63	61	65
H + 3 bij	121	118	115	113	112	109	103	100	97	94	91	97
H + 4 bij	161	157	153	151	149	145	137	133	129	125	121	129
H + 5 bij	201	196	191	188	186	181	171	166	161	156	151	161
H + 6 bij	241	235	229	226	223	217	205	199	193	187	181	193
H + 7 bij	281	274	267	263	260	253	239	232	225	218	211	225
	verder 40-schaal	verder 39-schaal	verder 38-schaal	verder afwisselend 37- 38/37- schaal	verder 37-schaal	verder 36-schaal	verder 34-schaal	verder 33-schaal	verder 32-schaal	verder 31-schaal	verder 30-schaal	verder 32-schaal